

Forberedt på et jordskjelv?

Torsdag 16. april satt jeg i møte med Nepal-nettverket her i Oslo som er et nettverk for norske bistandsaktører med prosjekter i Nepal. Denne gangen var representanter fra HimalPartner, Utviklingsfondet og Atlasalliansen tilstede.

TEKST: HELENE T. STRØM-RASMUSSEN

Temaet for møtet var sikkerhet og beredskap, og vi gikk gjennom våre systemer og ressurser. Vi diskuterte hva vi må gjøre hvis en krise oppstår der vi eller våre partnere blir utsatt for fare. Jordskjelvfaren i Nepal er høy, og jeg grøsset da jeg hørte om evakueringsveier og «Go bag» (en bag man har lett tilgjengelig med nødvendigheter som lommelykt, medisiner, rensetabletter, fløyte, hermetikk, etc.). Det er 80 år siden forrige jordskjelv i Nepal, og mange venter på det neste store skjelvet. Den norske ambassaden i Nepal har til og med skrevet en brosjyre som heter "Preparing for Earthquake in Kathmandu".

Lørdag 25. april sjekket jeg tilfeldigvis nyhetene på mobilen. «Stort jordskjelv» lyste mot meg med svarte bokstaver. «Er det i Nepal?», er det første jeg tenkte. Og så stod det Nepal der. Tusen tanker gikk gjennom hodet da jeg så de første bildene fra gatene i Kathmandu. Hvordan har det gått med alle jeg kjenner i partnerorganisasjonen til NFU? Og hva med de fattige foreldrene oppe i fjellene og barna deres med utviklingshemning?

Oversikt

De neste dagene på jobb brukes til å få oversikt over situasjonen og til å komme i kontakt med de som jobber i PFPID (NFUs partnerorganisasjon). Det aller viktigste er at liv ikke har gått tapt. Facebook viste seg å være et fantastisk hjelpemiddel for å meddele status. Det er trist å se bilder av hus og historiske

bygninger i ruiner, og hjelpemannskaper som desperat prøver å finne overlevende. Landsbyer ble totalt ødelagt. Tallet over omkomne stiger stadig. To av de som var på nettverksmøtet 16. april befant seg i Nepal under jordskjelvet, og måtte ta i bruk beredskapsplanen mye raskere enn vi kunne forestille oss.

Det viste seg at de fleste i vårt nettverk har det bra. Ingen av de ansatte eller styremedlemmene i PFPID har omkommet eller blitt skadet, og lokalene deres er like hele. Men tre foreldre i Bhaktapurdistriktet har omkommet, og to personer med utviklingshemning fikk

behandling for skader. Et dagsenter i Nuwakot raste sammen, men ingen kom fysisk til skade. Flere av styremedlemmene har åpnet sine hjem for husløse, er aktive i innsamlings- og utdelingsarbeid, og hjelper personer med utviklingshemning til å få den hjelpen de trenger. Fortsatt kommer det etterskjelv, og folk lever i konstant frykt. Flere sover ute på gata eller i bilene sine om natten i frykt for et nytt skjelv eller fordi huset de bor i er ødelagt.

PFPID-kontoret holdt stengt et par uker etter skjelvet. Internett, telefonlinjer og strømledninger ble ødelagt, og det var

Hverdagen til denne svaksynte moren og hennes sønn med utviklingshemning er blitt enda mer utfordrende (Foto: Shila Thapa)

vanskelig for de ansatte å komme seg til og fra jobb. Men jeg hadde jevnlig kontakt med PFPIDs programsjef via Skype. I tillegg til å få oversikt over medlemmene i organisasjonen, og å kartlegge deres behov, veiledet han kvinner og barn i Kathmandu, og ga blod.

Samler data

Paraplyorganisasjonen for funksjonshemmede i Nepal (NFDN), i samarbeid med sine medlemsorganisasjoner (blant annet NFUs partner), har begynt å samle inn data over personer med nedsatt funksjonsevne som mistet livet i jordskjelvet, eller er rammet på andre måter. På grunn av store ødeleggelser i distriktene og manglende ressurser, har datainnsamlingen gått tregt. Så langt har NFDN oppdatert informasjon på 1000 personer med nedsatt funksjonsevne. 930 av dem er direkte berørt av katastrofen, mens 30 har omkommet.

NFDN har intensivert sin lobbyvirksomhet overfor myndighetene i Nepal, FN, Røde Kors og andre nødhjelpsorganisasjoner, slik at de tilrettelegger for og inkluderer personer med nedsatt funksjonsevne. Samtidig har

En gutt med epilepsi og hans mor i en flyktningleir i Kathmandu (Foto: Shila Thapa).

de, i samarbeid med andre organisasjoner, delt ut materiell som presenninger, rullestoler, ris og andre matvarer, til personer med nedsatt funksjonsevne i de mest berørte distriktene.

NFDN samler dessuten inn data om personer med nedsatt funksjons-

evne og har utviklet et skjema på nettet der de selv eller deres pårørende kan registrere hvordan situasjonen er etter jordskjelvet. Slik oppdateres situasjonen jevnlig.

Ekstra støtte til NFUs partner

Mange jobber fortsatt for å få oversikt i en kaotisk situasjon og samle inn penger. Nødhjelpen står i kø for å komme frem til de som trenger det.

Statsminister Erna Solberg og utenriksminister Børge Brende inviterte raskt norske hjelpeorganisasjoner for å diskutere situasjonen i Nepal, og Atlas-alliansen benyttet anledningen til å påpeke viktigheten av å inkludere funksjonshemmede. Pengene satt løst hos Norad, og Atlas-alliansens søknad om ekstra midler gikk heldigvis gjennom.

PFPID får cirka 320 000 kroner i tillegg til sitt opprinnelige budsjett. Disse pengene skal blant annet brukes til å kartlegge behovene for mennesker med utviklingshemning og få de inkludert i hjelpearbeidet.

Forts. neste side

Funksjonshemmedes situasjon i Nepal nå

- De har ikke tilstrekkelig tilgang på nødhjelp ettersom distribusjons-senterne ikke er tilrettelagt for dem, eller er langt fra området der de bor.
- De har klaget over at de ikke kan gå til distribusjonsstedet på grunn av store avstander.
- De som trenger regelmessig pleie, vil sannsynligvis få mindre pleie ettersom familien blir mer opptatt av å finne nytt sted å bo og få nok mat til alle.
- De får ikke tilpasset toalettforholdene etter sine behov.
- De blir ikke tatt hensyn til når organisasjoner distribuerer nødhjelp. De som deler ut er ikke alltid klar over at de må sørge for at personer med nedsatt funksjonsevne har rett til å motta det samme som alle andre.
- De har mistet sine hjelpemidler som rullestol, krykker, hvit stokk, høreapparat, proteser etc.
- De som bruker medisiner er tvunget til å avslutte behandlingen fordi medisinen har forsvunnet.
- De har fått dårligere helse på grunn av elendig hygiene og sanitærforhold i tilfluktsrom og steder der folk samles.
- De blir stresset på grunn av den høye sannsynligheten for etterskjelv blant annet ved tanken på at de er ut av stand i stand til å løpe unna.

Ifølge Verdens Helseorganisasjons (WHO) har 15 av 100 mennesker på verdensbasis en eller annen form for funksjonshemming. Flertallet av disse lever i utviklingsland som Nepal. Personer med nedsatt funksjonsevne, eldre, barn og gravide kvinner er blant de mest sårbare i krisesituasjoner. Det er vanskelig å anslå nøyaktig antall personer med nedsatt funksjonsevne som ble rammet av jordskjelvet eller som døde i jordskjelvet, siden det ikke finnes noe system som samler spesifikke data på funksjonshemmede i nødssituasjoner. Basert på tallene som er tilgjengelig, kan NFDN vise til at et stort antall personer med nedsatt funksjonsevne har blitt rammet av katastrofen.

Tallenes tale

Det forferdelige jordskjelv med styrke 7,8 på Richters skala som rammet Nepal 25. april har krevd flere tusen liv og forårsaket store skader på offentlige og private eiendommer. Jordskjelvet ble etterfulgt av mange etterskjelv, noen av dem svært kraftige. Jordskjelvet som kom 11. mai hadde en styrke på 7,2 og forårsaket ytterligere tap av liv og eiendom.

Ifølge Innenriksdepartementet i Nepal har 31 av 72 distrikter blitt

rammet. Det inkluderer 8 millioner mennesker. Dusinvis av historiske steder ble ødelagt, blant annet monumenter på UNESCOs liste over verdensarv. 12 av de 31 distriktene ble spesielt hard rammet med store menneskelige og fysiske tap. Innenriksdepartementet rapporterer at dødstallene har kommet over 8600, og rundt 17 000 har blitt skadet. 500 000 hus ble fullstendig rasert, mens ca. 260 000 er blitt delvis ødelagt.

Etter 10 år med væpnet konflikt, var Nepal nå endelig på riktig kurs. Jordskjelvet har ført til at drømmen om et demokratisk land og en vedtatt Grunnlov blir satt på vent inntil videre. Det er uvisst hvilke politiske konsekvenser dette kan få, men det er ingen grunn til å være spesielt optimistisk, ifølge professor i Sør-Asia-studier ved Universitetet i Oslo, Arild Engelsen Ruud.